

MINDEORD

ANNE KNUDSEN SOM ANVENDT SOCIALANTROPOLOG

Anne Knudsen var ikke bare en fremragende journalist, en skarp idéformidler og en engageret meningsdanner. Hun var også akademiker: dr.phil. i socialantropologi med feltarbejds erfaring fra Korsika og en lidenskabelig interesse for fransk kulturteori. På Institut for Etnologi og Antropologi i 1980'erne sad vi begge to som forskningsstipendiater, hun beskæftigede sig med myte og virkelighed i Korsika, oprørere og mafiosi i middelhavslande og jeg med bureaukrati og korruption i Balkan. Vi havde mange antropologiske samtaler, både om feltarbejde og om, hvad antropologi kunne bidrage med.

Anne var en dansk Margaret Mead-type af „public intellectual“, med bastante meninger, skarp kritik og en passion for antropologisk formidling. Antropologer klager over, at „nobody listens to us“. Men danskerne lyttede til Anne Knudsen, både som forfatter, formidler, anmelder, som Deadline-vært, lederskribent og foredragsholder. Andre antropologer har taget denne formidlingsmission til sig, hvad enten det er Dennis Nørmarks provokationer om (pseudo)arbejdsliv eller Sine Plambechs film og analyser af prostitution og trafficking. Men Anne var den første, og hun var overalt. Hun anvendte antropologi i dens bredeste forstand.

Som Inger Sjørlev så udførligt har beskrevet, var Anne også enormt aktiv i det danske antropologiske miljø. Hun var med til at starte Antropologforeningen, hun skrev for og redigerede *Stofskifte*, *Tidsskriftet Antropologi*, hun bidrog til det mere populæretnografiske tidsskrift *Jordens Folk*, og hun skrev i Nationalmuseets nu nedlagte etnografiske fagtidsskrift *Folk*.

I disse fora formidlede hun sine videnskabelige betragtninger om antropologi og historie, om vendetta, fejde og retfærd i middelhavsområdet, om et strukturantropologisk syn på EU (det kolde Bruxelles imod det varme, hyggelige Danmark), om vanskeligheder med at studere eliten i Europa og i *Jordens Folk* en lektion i semiotikken for os der ikke kunne klare Baudrillard eller Per Aage Brandt.

På instituttet underviste Anne et kursus i fransk kulturteori – ved at tvinge de studerende til at læse artikler på originalsproget.

Og så historien om hendes doktorafhandling om Korsika: I 1980'ernes danske universitetsliv kunne man skrive den lange 100 siders specialeopgave, kaldet „magisterkonferens“, og bagefter den længere afhandling, kaldet „licentiat“, der senere blev omdøbt til ph.d. Der var simpelthen ingen antropologer, der var blevet dr.phil. siden 1963, da (den nu afdøde) Niels Fock fik sin dr.phil.-grad. Anne havde skrevet sin magisterkonferens om Algeriet, og så ville næste skridt være at indlevere hendes Korsika-arbejde som en licentiatafhandling ligesom alle andre. Men nej, Anne var mere ambitiøs. Sammen med sin vejleder, Jonathan Friedman (nu professor emeritus i Lund), lavede hun en „why not?“-beslutning og indsendte sin monografi om Korsika til bedømmelse for den filosofiske doktorgrad. Det lykkedes. Anne Knudsen blev Danmarks første dr.phil. i socialantropologi i 25 år. Anne blev ved med at skrive akademiske artikler i 1990'erne, især om forholdet mellem antropologi, kultur, identitet og historie, med udgangspunkt i sit middelhavsfeltarbejde. Og så bøger om Europa, om den danske velfærdssamfund og om sin egen opvækst i Grønland.

Men akademikere er ikke bare producenter af viden. De skal også bedømme andre. Anne var meningsdanner, men også meningsbedømmer: Hun var kronikredaktør på *Politiken*, hun sørgede for, at skarp videnskab kom ind i *Weekendavisen*. Engang klagede hun: „Vi drukner i stof, men ikke godt stof.“ Det var hende, der skulle bedømme, hvad der var godt stof. Hun havde dømmekraft, good judgement. Som bedømmer kom Anne også til at sætte sit præg på dansk antropologi. Hun var medlem af utallige bedømmelsesudvalg, fra specialniveau til ph.d.-afhandlinger. Der var nogle gange, hvor vi bedømte hinandens kandidater, både i København og i Lund, hvor jeg endte. Engang skulle vi bedømme en magisterafhandling. Jeg var også vejlederen, og jeg var begejstret for afhandlingen. Men Anne var iskold: „Jeg giver ham et 9-tal, det er over middel,“ konstaterede hun. Kandidaten blev pissesur. Men for Anne var det at være „over middel“ en kompliment. I disse dage, hvor så mange er enten konfliktsky eller bange for at udtrykke deres mening, stod Anne altid fast ved *sine* meninger.

Steven Sampson

Steven Sampson er professor emeritus i socialantropologi fra Lunds Universitet. En forkortet version af denne nekrolog med titlen „Efterskrift“ blev bragt i *Weekendavisen* den 22. april 2022.